

A Börzsönyben jártunk

2013. szeptember 7-én egy kellemes őszi napon arra vállalkoztunk, hogy megismerkedünk a Börzsöny látnivalóival. A tervezett útvonal először szelíden megkerülte a Börzsönnyt, majd annak a déli szívének közepébe haladt.

Első megállóhelyünk a hajdani megyeszékhely, Nógrád vára volt. A vár egy kisebb domb tetején épült fel és három oldalról hegyek veszik körbe. A vár első említése hivatalos oklevelekben 1108-ban történt. Viharos történelme alatt számtalanszor cserélt gazdát, sorsát végül a Rákóczi szabadságharc pecsételte meg, mikor a kurucok elfoglalták, majd szétrombolták. A várrom a csodálatos környezet és viszonylag jó állapotban megmaradt falmaradványok miatt kedvelt kirándulóhely.

A vár megmászása után a közeli Diósjenőn tekintettük meg a környék jellegzetes faluközpontját és a Diósjenői 1956-os, illetve világháborús emlékműveket. Sajnos a rossz minőségű út miatt a tópartra nem sikerült ellátogatnunk.

Diósjenő után kb. 60 km utazás következett, eleinte a festői tájakon áthaladó 2-es főúton, egészen az államhatárig, majd onnan az Ipoly-folyó völgyében folytattuk utunkat Nagybörzsöny felé. Az Ipoly folyó völgye hajdan virágzó kereskedelmű és iparú övezet volt, melyet a közel 100 évnyi elszigeteltség, az Ipoly folyó országhatárrá válása után teljesen szétválasztott és elsorvasztott. Az elszigeteltségnek köszönhetően ugyanakkor festői tájak és háborítatlan erdők, mezők szegélyezik a viszonylag kis forgalmú országutat. Bernecebaráti közelében az út mellett kis szerencsével őzeket, rókát és vaddisznót is láthat az átutazó.

A természeti idillt az utóbbi időben újraépülő hidak szerencsére nem veszélyeztetik, az egykori szőlőjéről és bányászatáról híres vidéken a XIX. századbeli nyüzsgés ugyanakkor már nem várható. A következő megállóhelyünk Nagybörzsöny volt, ahol a megbeszéltek szerint vártak ránk a Szent-István templomnál, mely teljes esküvői díszben pompázott. A teljes épségében megmaradt Árpád-kori templom jellegzetessége a homlokzaton található kövekből kifaragott (feltehetőleg tatár vagy török) fejek sorozata. A kis templom megtekintése után meglátogattuk a középkori gótikus bányásztemplomot is. A környéken régen ezüstabányászat folyt, mely gazdaggá tette a községet, amely így a környék gazdasági központjává vált. A bányászat hanyatlásával a szőlőtermesztés biztosította a további jólétet, melyet a filoxéra pusztított ki. A község végleges hanyatlását a 1920-as békediktátum jelentette, mely az Ipoly völgyét kettévágta, elvágva ezzel Nagybörzsönnyt a vasúttól és a kereskedelmi kapcsolataitól. A vasúti kapcsolatainak pótlására épült ki komplex rendszerben a kisvasúthálózat, melynek jelenleg két működő szakasza van. Tíz évvel ezelőtt még a jelenleg működő szakaszok helyén is csak gáz és pusztulást láthattunk volna. A csoport érkezését előzetesen jeleztem a fenntartók felé, így a kisvasútra plusz kocsit kapcsoltak, melyen csoportunk kényelmesen el tudott helyezkedni. A nagyjából 8 km erdei utat a kisvasút 40 perc alatt teszi meg, ezért kedvelt kirándulócélpont, melynek végénél található a Szent Orbán fogadó.

A program ugyanakkor nem a fogadóban, hanem Törökmező turistaháznál folytatódott. A turistaház közvetlen szomszédságában található a Hét vezér forráscsoport és egy kisebb emelkedőn leereszkedve megtekinthető egy kis víztározó is, melynek zöld vize tükörként veri vissza a napfényt.

A törökmezői pihenés után az egykori kisvasút nyomvonalán Márianosztrára látogattunk, ahol megtekintettük a kegytemplomot, majd a kisvasút vonalán haladva (2014 tavaszától helyezik menetrendi forgalomba) ereszkedtünk le buszunkkal a Duna partjára.

Következő megállóhelyünk Zebegény volt. Zebegényben egy rövid Duna-parti séta után megmásztuk a Kálvária-dombot, illetve az azon található Trianoni emlékmű tetejéről gyönyörködhettünk a Dunakanyar szépségében. Innen a bátrabbakat egy egyórás sétára invitáltam a Csizmadia-völgybe, mely egy szerény emelkedővel rendelkező patak völgy, érintetlen erdővel. A séta után megtekintettük a zebegényi templomot, majd hazafelé vettük az utunk. Útközben kis kitérőként megálltunk Nagymaroson, hogy a Duna-partról megtekintsük a naplementében fürdőző Visegrádi felleget, így zárva ezt a szép napot, mely a terézvárosi önkormányzat támogatásával valósulhatott meg.

Véső Tamás túravezető